

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pro trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pro siesse lune . . . 6 fl. „ „
Pro anulu intregu. . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii'a:
pro an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesca care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costu 10 cr.

Revista politica.

Pest'a, ^{20 ian.}_{4 febr.} 1869.

Flii lui Marte, cari incinsese armele si erau ga-
ta a le vibra amenintandu intregu continentulu no-
stru european, s'au calugaritu toti cu totii si paru
a se canonii. Cei ce erau aproape de a se incaiera, si-
dau acum sarutare fratiésca, d'in tote partile resuna
„pace!“ Situatiunea politica respira numai pacea si
era pace. — Totu continentulu nostru este acoperitu
cu unu velu de pace... Inse velulu este subtire si
transparente, joculu fatiariiei se pote vedè binisioru.
„Miror quod non rideat haruspex dum haruspiceum
viderit.“ diceau strabunii nostri despre vragitorii lo-
ru, asemene si noi amu potè sè dicemu actualiloru
vragitori de pace.

Pedec'a principala a resbelului consiste intru
tmerea ce porta unii de altii belicosii corifei. Resul-
tatu resbelorulu este pururea unu lucru nesiguru,
dar' mai multu apesa in cumpena impregiurarea ca
sunt nesigure inse-si aliantieele, cari a su-
pra grabirei seu amanarii resbelorulu au cea mai
esentiala incurgere, si facia cu acesta nesiguran-
tia avemu ce ne mira daca chiar' celu mai belicosu se
feresce acum in momentu nefavorabilu a-si vedè sco-
pulu finalu. Imperatulu Napoleonu, carele bucurosu
ar' da ocupatiune nemultumitorulu fii ai nareii nati-
uni franceze, spre a-i saturà cu gloria in locu de
libertate, au pusu tota silinti'a pentru manationerea
paci, pentru ca in urmarea politiceii sale inaugura-
te in tempulu presinte se vedeà a fi isolatu ca neci
candu alta data. Alianti'a Austriei nimene mai bine
nu o pote apreitiu decâtu insu-si intieleptulu, pre-
cautulu si cercuspectulu imperatu Napoleonu. —
Alianti'a lui „numai“ cu Austri'a ar' semenà cu
prosti'a barbatului viguros, carele vrendu a trece
noptea prin padurea desu, pentru ca sè nu-i fie tare
faca, ar' luà cu sine intr'ajutoriu unu copilu de 10
ani seu mai bine unu mosneagu boleticu. Se dice ca
imperatulu Napoleonu, oferindu-i-se pentru cutare
eventualitate alianti'a Austriei, ar fi respunsu cam
mahnit „ce, cu unu cadavru sè me aliezu?“ dar ca
i-s'ar fi ascuratu ca Austri'a nu este inca cadavru,
este numai bolitoria, se spereza inse ca are sè se vin-
dece in scurtu prin sectiune-dualismu. Imperatulu se
pare a crede si accepta consolidarea imperiului au-
stro-magiaru, slabitu chiaru prin divisiune. Napoleo-
nu are sè o patiesca ca si prostulu ce accepta se de-
curga riulu... Austri'a prin politic'a si cu sistemu-
lu actualu nu se va consolidà in vecii veciloru, amin.
— Imperatulu Napoleonu si-va face combinatiunile
sale cercandu alianti'a aiurea, cei tari cu tari se inso-
tiescu. Cestiunea orientala, daca vre sè se deslege
pana ce inca este in vietia Napoleonu nu o va des-
legà cu Austri'a ci cu alte poteri si cu factorii
naturali.

Pacea momentana se intrebuintieza bine, prega-
tirile la resbelu nu se precipiteza ca mai nainte, dar
se urmeza merèu pentru ca eruptiunea vulcanului
sè afe gat'a pre respectivii. In Orientu arde foculu
in spudia. Turci'a are una mie de rane si adi se de-
schide un'a, mane alta. Este forte probabilu ca in
scurtu se va face noua incercare pentru deslegarea
cestiunii orientale, si dupa una incercare scapata se
va face alta, reinnoindu-se pururea incercarile...
pana candu cadavru va fi immormentatu si tenera
vietia va planà preste vâlile si muntii peninsulei bal-
canice.

Unu conflictu intre Turci'a si Serbi'a se pote
escu prea usioru, schiuteu'a carea sè aprindia nu li-
psece. Asiè Port'a vre ca sè anuleze art. VI alu ha-
tiserifului d'in 15 aug. 1830. relativu la sucesiunea
tronului serbescu, — Serbi'a d'in contra, la acesta
pretinsiune opune alt'a: desiartarea Zvornicului-micu
si a Sacatului de garnison'a turcesca. Dinariulu „Vi-
dovdan“ vorbindu despre afacerea acest'a, dice sè
nu uite cei de la malulu Bosporului (adeca Turcii)
ca natiunea serbesca nu pòte sè uite ceea ce o apesa.

Situatiunea in Romani'a ni infatisia icon'a de-
stramarii. Nouii ministri facu politica personala,
actele de resbunare, destituirile cu redicat'a sunt la
ordinea dilei, mai alesu straluce d. ministru de justia,
carele mai putienu ar' trebui sè faca politica.
Politica sa cea mai buna ar' trebui sè fie conserva-

rea omeniloru onesti, probi, cari cu moralitatea de-
plina unescu si cunoscintieele juridice, la posturile
loru judecatoresci, pentru ca justiti'a tieriei sè stee
la innaltimea missiunii sale si sè respundia la ce-
rintieele seculului. Intielegemu ca D. ministru de in-
terne sè schimbe cati-va prefecti, — administratiu-
nea este in „summis apicibus“ espusa la asemene
schimbãri in tote tieriele constitutiunale, decâtu ori
se schimba ministeriulu, dar' si aici e bine a se tienè
mesur'a si ore-si care convenientu, cari nefiindu con-
siderate, se surupa moralitatea publica. Noi, cu tote
imputãrile ce se facu dlui ministru Cogalnicianu, nu-
lu potemu crede capace de a urmà politica antina-
tionala, precum nu potemu crede preste totu, ca in
Romani'a actuala unu ministeriu ar' potè sè urmeze
alta politica decâtu romanésca. Faptele guvernulu
Romaniei stau sub controlulu natiunii intregu, nu
numai cinci milione d'in Romani'a libera privescu la
conduit'a lui si alte trei milione conscie missiunii ele-
mentului romanu, in poterea principiului de solida-
ritate, firésca emanatiune a ideeii romanismului,
veghieza, privescu si controleza tote câte se facu in
Romani'a libera, ei ascèpta ca alegerile viitorie sè
aiba unu resultatu analogu celoru d'in camer'a tre-
cuta. Flamur'a Romaniei sè falfãie innaltu, sè fie re-
spectata si nu despretiuita.

Miscamintele electorale in Ungari'a cu catu se
apropia diu'a alegeriloru cu atatu mai multu se
apropia de gradulu loru de culminatiune. Partitulu
Deakistiloru, adeca alu guvernamentaliloru este in
majoritate, cu tote aceste, guvernulu actualu simte
necesitatea de a se face o fusiune, semnalisãmu ac-
esta schimbare a situatiunii presinte, despre carea
insi-si corifeii guvernului actualu au convictiunea ca
nu se mai pote sustienè.

O septemana cu versu de la Crisiulu rapede, pana la Crisiorulu negru 13—21 fauru.

I.

Vine Romanu la Ceic'a! si eca unu farmecu ge-
nerale strabate luncele si codrii Bihoriului; asiè, pen-
tru ca o provincia intréga, doue Crisiuri cu Barcâu-
lu, 1/4 milionu de Romani fatia, cu 14 deputati ma-
giari, abiè isbutira a-si alege doi deputati natiunali,
d'entre cari unulu de la Tãlca s'au vendutu; — nu
e deci mirare, cum ca scirea despre venirea lui Ro-
manu in cerculu seu alegatoriu, a agitat nu numai
inimele necorrupte ale braviloru Ceicani, ci a straba-
tutu ca si electrulu vivificatoriu in inimele toturoru
bihorieniloru.]

Luni cu demanètia, drumulu ce duce de la Ora-
de cãtra Ceic'a erà panditu cu nerabdare, poporulu
curgeà d'in tote partile spre Ceic'a; trece prandiulu
celu micu, trece gustarea, Romanu totu nu vine,
timpulu ori mai bine vremea*) erà maniosa ca si un-
gurasii nostri, tupiliti la unu proprietariu si altulu,
si superata ca si romanii cari asceptau in frigu,
plòie cu niaua, in daru; pana ce in urma unu omu
intieleptu deslegã rebusulu: Omeni buni, Ro-
manu nu vine asta-di, seu nu vedeti ca e
vreme rea; apoi candu vine Romanu,
trebuie sè fia si timpulu bunu, (sermanulu
de romanu, care a avutu totu dfile rele, nu vrea sè
crèda, ca omulu lui celu bunu, auguriulu unui veni-
toriu mai dulce, o sè se arete la ei in timpu reu, in
asemene cu chinesulu, care dice: si timpulu trebuie
sè fia bunu, pentru ca se ni fia voi'a deplina), in
adeveru Romanu a fostu impedeatu a veni pre diu'a
asceptata.

Cu atatu a fostu mai vesela diu'a urmatòria: in
vigili'a demanètiei sosesece unu calaretiu de la Ora-
de, cu scirea: asta-di vine Romanu; si cu ade-
veratu in diori sòrele, care s'a ascunsu de atate ori
sub negura, de pre ceriulu romanului, acum s'a are-
tatu cu tóta marirea sa de primavèra.

Pre la 11 ore resunã livad'a de la „Dragesci“
de hori'a „unrei:“ Ai se damu mana cu mana

Cei cu inima romana s. c. l. botezata aici „ho-
ri'a lui Romanu“ (o voi borte milenaria — cari
ati suferitu atate-a vigelie ale timpuriloru in toema
cu poporulu Romanu, in catu asta-di strivite, ve cla-
titi in radecina, voi cari odata, atunci candu ati

*) Asiè se bajocuresce la noi timpulu, candu e uritu.

fostu „stegiari“ steteati nemiscate si intre trasnetele
lui Joie — nu cum-va intineriti si voi, vediendu a
re'nvia unu poporu cadutu? audiendu cum se res-
frange de dulce sunetulu:

Unde-i unulu nu-i potera
La nevoi si la dorere,
Unde-su doi poterea cresce
Si dusmanulu nu sporesce!)

De aici inainte, calea a semenatu la unu mersu
triumfatoriu, de a lungulu „Buciumi“-loru, betrani,
juni, copii si neveste, baieti cari abiè si-sciu deschi-
de gur'a, cu totii strigà „sè traesca Romanu!“
da asiè, ca-ci unu geniu secretu li sioptesce d'in
adunculu inimei, cum ca candu striga ei cu focu,
d'in sufletu: Sè traesca Romanu, se intielege
de odata: „Sè traesca Romanii!“ sè triumfeze
causa adeverata, libertatea politica natiu-
nala, pentru care lupta Romanu, cu atata bar-
batia.

Sè blemu inse mai departe, si de locu suntemu in
otarele de la Ceic'a. Acum voi, cari ve inbuibati prin cur-
tile peatose, cari n'aveti unu amicu sinceru in lume,
pentru ca si voi sunteti fatiarnici, cari ròdeti si apoi
vindeti sinulu maicei vòstre, voi mai ròi de catu
sierpii — viniti cu noi la Ceic'a sub ceriulu liberu,
sè vedeti: ce-i romanulu in mandria; sè vedeti
tributulu de recunoscintia care-lu aduce d'in inima
curata barbatiloru sèi devotati; veniti, d'icu,
odata la Ceic'a, seu in altu locu necorruptu,
veniti la o serbatòre natiunala, si in veci nu-o veti
uità; de mai aveti inima, d'in momentulu acelu-a veti
iubi poporulu pe care l'ati parasitu indesiertu.

Suntemu in piatia, poporulu si preotii
cu crucea in frunte esprimu (prin d. Mog'a)
cu lacreme de bucuria simtiemintele inimei ardietò-
rie, simtiemintele de recunoscintia cetatianésca cãtra
„tribunulu“ care a luptatu cu unu sufletu de „Ca-
tone“ pentru plebei, in contra patriciiloru in-
ganfati; mai erà deschise si usiele temnitiei putrede;
sè ni robésca acum sufletulu (inteliginti'a), cei cari
ni-au strivitu seculi intregi medu'a; la pasulu candu
barbatulu doriloru a fostu inviatu de nou si pen-
tru totu-de-un'a a primu increderea neclatita a cer-
cului — ca-ci poporulu asiè vrè, tremurà
pamentulu de vivate: sè traiesca Romanu! Cu-
vintele dulci si agere, cu cari a multiemitu d. Ro-
manu increderea alegatoriloru sèi ni s'au lipitu
de inima, si la pasulu unde a intonatu unu auguriu
mai bunu, unu sòre mai seninu pre ceriulu de multu
intunecatu alu poporului Romanu, sè repetra de
nou, simtiurile de bucuria.

Acum se lasãmu Ceic'a, pana preste o luna
atunci va fi serbatòrea cea mare — la re-
vedere.

Nu sciu cu ce dulcètia ne atrage pre toti loculu
nascerei, catu nu mai potemu sè-lu uitãmu, sè ur-
mãm pre anteluptatoriulu nostru si pana acolo, pana
la „Rogosu.“

De amu tacè noi, si petrele aru vorbi, d'ice scri-
ptur'a; dieu asiè — de aru tacè calaretii d'in ainte,
de aru tacè comitii d'in carutie, ar' vorbi si tu fele,
aru strigà si pastorasii, copii nevinovati de la oi
capre, vite. s. c. l. baietii cari inca nu sciu rostii inca
pe r, nu sciu pronuncia pre Romanu, ci numai pre
Omanu. eca asiè in cale de la „Dusiesci“ pana la
„Rogosu.“

Aici vatavulu de la „Rabagani“, o. d. prot. sur.
Damsia, mai multi dui preotii si inteliginti, depu-
tatiunea d'in cerculu Beiusiului, repetra bucuria si
entusiasmulu de la Ceic'a; ca apoi sè punemu cu-
nun'a, cu o serata vesela, in casa ospitala a o.
d. parocu localu Farcasiu.

II.

Mane-df demanètia, s'a continuatu mersulu cã-
tra Beiusiu. In „Rabagani“ in acelu satu adeveratu
romanescu, care s'a aretatu cu atata fala natiunala
la alegerile trecute — lauda zelosiloru conducatori,
— de nou serbatòre poporala, de nou ovatiuni, tal-
macite prin notariulu locale, dl. Hermanu.

Inca o diumetate de ora, codrii se rarescu
si in departare se areta colnicii Bihoriului, cari in-
cingu valea Beiusiului; era in fruntea vâii Crisiulu
negru, se radica turnurile opidului Beiusiu.

La „scoborul de la Pocola“ ni se deschide orisonulu, sufletulu bate mai rapede, pasîmu de locu in districtulu candu-va alu Beiusiului; si eca in cele stau postati cei alesi, estî d'in cetate spre intem-pinare. Acum stringeri de mana, si sarutîri fratiesci, si apoi ne grabim in Beinsiu, cã ne ascãpta cu ne-rabdare.

(Mai avemu unu patrariu de ora, si pana atunci sufletulu ni se inaltia la ceriuri; e, pentru cã suntemu pre o tierina santa, in tierin'a museloru romane. Voi codri si munti, pentru ce ati crescutu asiã de mari si adunci, de ni inchideti ceriulu d'in tôte pãr-tile? da asiã, asiã sunt legile eterne ale naturei, ca sã se ascunda tesaurulu cu scumpetate, d'inaintea ochiloru. Aici in sinulu vostru, geniulu nemuritoriu-lui Vulcanu a ascunsu cu unu spiritu profeticu unu depositoriu sacru alu lumineloru, unu paladiu alu museloru romane, si unu scutu alu convingerei natiunale; — spuneti voi stances mare-tie, si vali umbröse mai bine de cãtu mine, voi cari ati vediutu si audîtu curgundu atãti juni romani la gimnasiulu de Beiusiu de la Dunare si Tis'a, d'in Ardealu si Bucovin'a, ce este Beiusiulu pentru ro-manii d'in Transtibiscan'a?)

Erã tempulu la miadi-a-di (Mercuri) si uliti'a ce duce la Orade, a fostu cu multu mai viua ca de alta data; d'in ferestre pandeau cei ce se supera to-tu-de-un'a candu se bucura Romanii, era pre strade se inbuldiãu cetatienii, si mai alesu junii studiosi, cari uitandu-se de prandiu, acceptau la campu afara pre ospele doritu. Omulu celu bunu si iubitu inse, nici odata nu pöte sosi la terminu, cã-ci in cale lu impedece cei cari lu iubescu, asiã si acum Romanu a sositu cu o ora mai tardiu, si asiã clopotielulu a re-cuiratu tenerimea mahrita la prelegeri. Pre la 2 ore, intre vivate cordiale numai de cãtu socesce celu acceptatu, in frunte cu calareti, si in societate cu mai multe carutie, cari l'au petrecutu d'in Rogosu-Ra-bagani, si i-au mersu inainte d'in Beinsiu, si in urma descalecara cu totii, la cas'a ospitala a d. adv. J. Va-siu, decorata cu flamure in fruntea piatiei. Diu'a de mercuri s'a intinsu apoi cu unu prandiu lungu, si cu o cina tardia in casn'a locala.

(Va urmã.)

De la diet'a Croatiei.

Redeschidindu-se sesiunea actuala in 1 mar-tiu, s'au luat actiu solemn: despre venirea maj. sale la Zagrabia, despre denumirea bar. Rauch de banu alu tieriei, despre reducerea contingentulu recrutiloru anuali ai Croatiei cu 1000 feciori, despre mörtea epi-scopiloru: Ozegovits si Petrovits etc. si s'a decisu a se tramete maj. sale una adresa de recunoscintia pen-tru reducerea contingentulu recrutiloru.

Deesiu, 27 fauru 1869.

(Interesantu!) Asta-di s'a tînutu adunarea ad hoc a comit. permanente alu comit. Solnocu interioru in care comitele supremu d. Carölu de Torma dupa o scurta cuventare de deschidere au lasatu a se citi rescriptulu reg. d'in 6-a febr., care convoca diet'a pe 20 aprilu la Pest'a; apoi s'au si enun-ciatu cã acelu rescriptu s'au primitu cu complacere.

Dupa acest'a d. comite supremu au facutu cunoscutu adunãrii cã s'au predatu o propunere (urmãza mai la vale. R.) subscrisa de trei membri, prin care in numele Intieligintiei Romane a comitatulu acestui-a se declara, cã Ro-manii nu potü participã la alegeri si la tra-miterea deputatiloru pentru diet'a convo-cata, acest'a propunere inse nu o pöte pune su pertratate, de ora-ce nu este iertatu (?) a discutã a supr'a rescriptulu convocatoriu; apoi au suspinsu adunarea pe ¼ de ora pen-tru pregatirea protocolulu.

Acest'a suspindere au fostu numai ad formam pen-tru cã protocolulu adunãrii au fostu dejã gatitu mai nainte in ambe limbele numai datulu si suscrierile au lipsitu.

Redeschidindu-se adunarea, s'au cetitu protocolulu in testulu magiaru, dupa finire d. G. Manu, care au fostu predatu propunerea amintita dlui comite supremu, descoperindu-si dorerea, cã incunoscintia oficiala a Dlu comite supremu despre propunerea Romanilor nu e amintita, au propusu, ca comitetulu luandu cunoscintia despre ace'a ca fapta, se i dëe loculu cuvenitu in protocolu; — in contr'a acestei pretensiuni au redicatu cuventu d. Salamonu Gajzãgö, proponendu cã cererea d. Manu sã se riepte, in urm'a ca-rei-a s'au si enunoiatu rieptarea.

Dupa acest'a s'au prelesu protocolulu in limb'a romana, la fine d. G. Manu sculandu-se, d'in nou, au pretinsu cã, dupa ce a supr'a propunerei lui dlui Gajzãgö i s'a datu cu-cuventu, comitetulu nu pöte simplu ignorã acestu incidentu, propune si se roga d'in nou, cã protocolulu cu ocasiunea ver-ificãrii sã se integesca, de ora-ce acestu-a trebuie sã conti-nuã in sine cu fidelitate istori'a fapteloru; — ori daca acest'a nici de cum nu s'ar primu, va fi silitu a declarã cã in sal'a comitatulu acestui-a, acuma pontru antãiera nu este ertatu membriloru Romani nici a-si descoperi dorerile! In ur-m'a acestei declaratiuni aprobate de mare parte a membriloru magiari de partid'a stanga, d. comite supremu au protestatu, fãra nici o cauza si au respinsu-o ca una insinuatune, (sic!) ne-

lasandu dlui G. M. tempu si cuventu de aperare, si desfaci adunarea.

Acest'a procedura ne pöte sierbi de invetiatura despre planurile concepute in contr'a partidei natiunale Romane, — totu-de-odata de necesitatea neincungiãvera, sã ne adu-nãm si animu pre langa drapelulu natiu-nalu!

Propunere

(presintata de d. G. Manu in adunarea comitetulu comit. in Desiu la 27. fauru 1869.)

Cu privire la rescriptulu regescu dto 6 febr. 1869 ce convoca diet'a tieriei la Pest'a pre 20 aprilie a. c.

Considerandu cã diet'a convocata are sã se com-puna d'in ab'egati alesi dupa legea sustatöria ele-ctorala;

considerandu cã acest'a lege electorala cu pri-vire la Transilvania este efuclusulu legii de Uniunea Transilvaniei cu Ungaria;

considerandu cã legea Uniunii s'au adusu fãra invoirea, si fãra concursulu natiunei Romane, si inca cu total'a desconsiderare a ei si a justeloru ei pre-tensiuni;

considerandu cã legea electorala feudala tran-silvana d'in 1848 sustienuta prin legea Uniunii, lip-sesce pre natiunea Romana chiar' si de cele mai de pre urma midilöce, ca sã pöta avë o reprezentatiune corespondentöria pusetiunii si insemnatöti sale poli-tice si care sã fia in stare de a reeluptã pre cale le-gala — drepturile politice natiunale inca in anulu 1867 prin decretu regescu unilateralmente scöse d'in valöre;

considerandu cã dupa cele petrecute in sesiunea trecuta a dietei pestane, natiunea Romana nici cã pöte avë cea mai mica sperantia, cã justele ei pre-tensiuni se voru muldiem;

considerandu cã intr'unu statu care celu putienu dupa nume ar' fi statu constitutiunalu, fie-care ale-gatoriu este indreptatitu a se folosi sãu nu de dre-ptulu electoralu;

considerandu inse cã acestu dreptu electoralu ca unulu d'in cele mai principali, vitali si constitu-tiunale numai atunce pöte produce vre-unu resultatu salutaru, doritu, candu interesele private nu se paral-isãza cu cortesri demoralisatörie;

considerandu cã facia cu aceste inconveniente nu esistu dispusetiuni, cari sã marginesca folosirea dreptulu de alegere numai la consciintia sufletulu si la convingerea interna morala pentru alegatorii d'in poporulu cu educatiunea neglãsa, si cari nu au taria morala de a resiste incercãrilor seducatörie, prin urmare nici resultatulu alegeriloru nu pöte co-respondere intereseloru patriei, — propunu: ca inclitulu comitetu permanentu prin decisiune sã declare cã pre langa tötã supunerea neconditiunata tronulu, si pre langa reverintia cuvenita legiloru nu ne po-temu demite la alegeri de deputati — si la tramiterea de deputati pentru diet'a viitöria conchiamata pre 20 aprilie a. cur. la Pest'a.

D'in cerculu superioru alu comitatulu Turd'a.

Candu Romanii in tötã pãrtila se misca spre a se constitui in comitete diferite prin comitate, spre a-si desfa-siurã programele lorü pentru agendele fati'a cu alegerile die-tale si fatia cu asigurarea natiunalitãtii si in specie a auton-omiei nöstre transilvane, candu on. Domni Mocioni aduna in giurulu lorü atãti-a intieliginti si declara in fati'a lumii, cã voru starui pentru castigarea nu numai a egalei indreptãtri a natiunii nöstre qua talis, ci si pentru recastigarea auton-omiei Transilvaniei, carea fu calcata si sugrumata de diet'a d'in Pest'a fãra de a ni ascultã gravaminele nöstre, — sum petrunsu de simtieminte de recunoscintia cãtra atari barbati bravi si severi, cari si apera natiunea cu tötã resolutiunea, — asiu dori sã vedu si in cerculu acest'a o asemenea miscare a intieligintiei romane pentru staverirea unei programe fa-tia cu alegerile si fatia cu interesele nöstre natiunale, cã-ci multi lupi pandescu a ni inghitü turn'a, carea stã fara pastori, carea e parasita de intieliginti'a sa.

Cerculu acest'a are una inteligintia destulu de frumosa, fiindu concentrata in Regenu; avemu advocati, avemu pro-prietari mari, avemu ampoiati si preoti independinti si alti intieliginti resoluti, öre pentru ce nu se intrunescu spre a conchiamã una adunare generala ca Domnulu Ma-nu in Desiu? si temu dora advocati'a? sãu dora proprietatea? sãu oficiulu lorü? sãu dora cutare preotu si-va perde benefi-ciele de la cutare curte domnesca? sãu dora cutare dupa aceea n'ar mai potë venã dupa interese private? — Intr'adeveru Domniloru intieliginti nu ve pricepu, cã ce vreti? sãu dora inca nu au sositu tempulu? inca nu este oportunu a ve consultã? au batutu 11 ore, arde muculu la degetu, alegerile stau la pragulu usiei, cortesii magiari venëza dupa romani, ca su diferite preteste sã-i amagësca sã parti-cipe la alegeri; unii intieliginti romani si svatuescu, ca sã nu participe la alegeri, alii inse i svatuescu cã sã participe su ferm'a aceea, cã voru alege deputatu romanu; dara intr'ade-veru pentru aceea, ca sã-i pöta conduce in taber'a straina a deacistoru, — si asiã nepotendu-se consolidã romanii prin una programa resoluta, vomu patü rusinea cea mare a lucrã pe mör'a antagoniloru nostri. — Ce este dara

de facutu? Nimica alta, decãtu sã se puna unulu care se simte mai independente d'in intieliginti'a d'in Ke-genu si sã convoce o adunare generala, in carea sã ne svatuim, cã ce avemu de facutu? sãu mai apriatu dîsu sã ne alaturãm si noi langa programulu acelorü-a, cari apera independentia Transilvaniei si egala indreptãtre a natiunei nöstre ca na-tiune politica, si onörea acestui cercu, (carele multu fu atacatu mai antiertiu timbrandu-ne de lasi si nepasatori) va fi mantuita.

Destulu ati banchetatu atãtu cu deacistii cãtu si cu Tisaiianii toastandu cu dietle frumöse romanesce, aretãti-ve-acuma vitegi'a, cã sciti apera natiunea si in fapta, cã si fã-ra de pahare ve sciti intruni la una consvãtuire romanescã. Sã fia! sã fia!

Epistola deschisa

Dlu Simeonu Simonu, preutu romanu (?) d'in Selcio-a-de-Susu.

Domnule! In augustu anulu trecutü fiindu domni'a-ta tramisu — sãu mai bine dîsu insarcinandu-te insu-si totu d'in punctu de vedere speculativu — de patru sate pentru a predã ministeriulu ungurescu causele lorü regale, ai venitü la Pest'a, unde avliu norocirea (?) de a tã cunosce mai de aproape. In adeveru eu, precum fia-care Romanu, me simtu prea fericitu, candu am ocasiune a face cunoscintia cu vre-unu Romanu cu simtieminte natiunale; dorere, bucuri'a mea nu potü fi prea mare, dupa ce te recomandasi de acel'a si Si-meonu Simonu, care a vendutu cu ocasiunea alegerii de de-putatu la Turd'a in 1865, pre Romanii munteni (adeca votu-rile lorü) pre cari i conduceai fãra de a sei ei unde — un-guriloru. Mi amu datu tötã diliginti'a in tempu de o septemana in care insocindu-te mi ai causatu destula perdere de tempu, si alte neplaceri, a te scöte d'in abisulu in care te ai fostu aruncatu. . . Si domni'a ta mi ai apromisu multe! multe de tötã, dupa ce ti-amu combatutu tötã parerile, faptele si ava-riti'a intre patru ochi.

Crede-mi, Dnulu meu, cã precãtu am vorbitu atunci de amicalu cu Dta, combatendu-ti trecutulu, tognai atãtu sum, adi de indignatu, petrunsu de dorere, audindu — cã-ci fain'a rea sböra ca ventulu — cã Dta, lasu cã nu ti-ai implinitu promisiunea facuta, dar' asta-di era stai in serviciulu un-guriloru amblandu d'in satu in satu facundu propaganda intre Romani pentru Tisza si Deacu.

La despartirea nöstra cugatãm cã Dta nu vei avë de-stulu timpu d'a-ti espiã trecutulu atãtu de daunosu pentru Dta insu-si; dar' de unde se-mi fi potutu plesni prin minte, cã vei mai avë indrasnãla a mai comite totu astu-felu de fa-ppte, cari nu unu cive romanu, dar' mai puciuu unu preotu ar potë sã le comite.

Fii convinsu cã nu ostilitatea, ce asiu avë totu dreptulu sã am facia cu persona-ti reutaciosa si tradatoria de totu ce este sacru, ci sentiulu de comãtimire este, ce me indëmna, sã-ti punu inainte prin epistola ast'a faptele Diale, asiã dupa cum mi-le impartasisi insu-ti, fãra de ce-va adaugere, spe-randu cã dora, dora te vei pocal.

Sã vedemu dar' unu omu avaru si fãra sciintia, caruia i este incredintiatu unu poporu numerosu spre a lu conduce pe cararea adeverulu in ce-si pote aflã gloria si virtutë?

Nu mai decãtu dupa intalnirea nöstra, mergundu d'in Bud'a la Pest'a, te laudã cã ai cunoscintia cu contele unguru Thoroczka. Ei, bine, cugatãm eu, ce vrë omulu acestu-a, cu cunoscintiele sale? Pricepu dar' tacui. Mi vorbiã pe longum et latum despre unguru Bãni . . . si re-petisi cu multa dulcãtia, cã baronulu Bãni ori unde te vede, te provoaca cu „ce mai faci mei popa!“ si vediendu-te prea fericitu si prea indestulitu cu acestu titlu, pentru cã tã dëde unu aristocratu unguru, nu m'am potutu mai multu re-tienë, si-amu dîsu: „Destulu au fostu Domnule 417 ani de batjocura pentru natiunea romana, in care tempu preafimne ei a fostu tratata cu „mei popa!“ era asta-di este lasiu acelu preutu, care primesce de la unii feudalisti acestu titlu. . . Si cã unu Romanu afla destule numej gloriose Romane cari sã le pronuncia cu veneratiune, nu trebuie sã se falesca cu numele impiloriloru nostri.“

Dta nu te ai rusinatu a-mi spune, cã la alegerea d'in 1865, conducundu poporulu munteanu l'ai dusu fãra de scire-lui in castr'a straina, si cã ace'a ostenãla ti-s'a remunerat d'in partea unguriloru cu 150 fl. austriaci.

Èta cuvintele-ti proprie: „Toti romanii d'in comitatulu Turdei s'au adunatu la unu locu; era eu m'am intielesu cu spanulu baronu Bãni sã tramita candu voiu ajunge in Turd'a cu munteni mei (!) vre-o cãti-va calareti, cari sã conduca pe poporulu (in castrele lorü) fãra d'a veni in atingere, cu cei-al-ali Romani. In urma pre langa tötã opintirile Romaniloru eu cu munteni mei amu fostu datoru de tonu, noi amu invinsu si Tis'a sa alesu. Dar' Tis'a si-a si implinitu promisiunea tã cuta, mi a tramisu 150 fl. numai decãtu.“

Dar' sã vedemu mai incolo, èr' cuvintele-ti proprie: „Dar' Romanii m'au scrisu prin gazete, si mai nainte de tã pöte in Turd'a me si omoriãu, dëca m'asiu fi aretatu pe strada, si nu asiu fi taiatu-o la fuga. D'atunci — continuã — Romanii nu me mai vedu cu ochi buni, si asta-di de frie'a lorü me afli aici. Èca cum stã lucrulu. Ungurii cari nu au avu inainte de 48 dreptu de carcimaritu, au pusu carcime in tã satulu, si silescu pe Romani sã platësca o suma forte mare pentrucã au eserceatu dreptulu regalü de la 48 pana astã — acestu faptu mi-lu atribuescu mie, pentru cã i am facutu eu, de au votatu orbisiiu pentru unu deputatu unguru, cã nu i apera pre ei. Romanii au totu dreptulu, ce sã dîcu; unu sãu cã contele Thoroczka mi-a vendutu o gradina — sã

vedi cătu e de frumoasă — chiaru pre nemica, si că mai are o gradina togmai langa a mea . . . Acum am fostu silitu să vinu; dar' io am ispravitu-o cu bietii sateni, că eu n'am alt'a de lucru decâtu să le ducu unu rezultat, că nu eu amu causatu perderea regaleloru loru ci că ast'a este vointi'a inaltului ministeriu, — apoi ei mi platescu tote spesele caletoriei."

Asiè este Dnule cinstite; apoi pe langa banii, cari ti-ia datu poporulu necasitu ca se bei si se manci prin Pest'a, desigur că ti-au datu si acei unguri o sumusiora pentru că in adeveru nu ai venitu dupa cum te esprimasi insu-si ca să aperi cauza poporului, pentru că nici că erai in stare, ci ca să rogi pre ministeriu — care totu d'aun'a stă la lucru gat'a spre servitiu — să acorde insu-si fapt'a proprietariloru unguri, ca să nu mai dica poporulu că Dta esti ursitorulu ei. Dar in fine nici cu acei banisiori nu te ai indestulitu, ai insielatu si pre Dnulu Hosszu de 50 fl. v. a. su pretestu că in tempu de 20 de zile i voi retramite; au fostu trecutu trei luni, pana la pornirea mea d'in Pest'a, dar nici la repetitele provocări nu ai respunsu, necum să tramiti sum'a.

Acumu insielatorule — că-ci cuvintele tale te condamnă — vrei prin tradare să-ti mai câstigi si ce-al-alta gradina?

Sum convinsu că acelu poporu trasu-impinsu de unii unguri si insielatu de insu-si parintele (?) s'eu sufletescu, tradatu de acelu-a pre care lu nutră cu sudorea de tôte zilele va sci ce are să facu, va sci cui să urmeze, va sci să-ti respaltesca la tóta ocaziunea ostenelele facute pentru elu.

Dar' nici că a avutu vre-o data trebuintia poporulu muntenu d'in tinentulu Selcivei, de conducerea Dtale, care pre Dta nu esci harnicu a te conduce si nu ai fostu nici odata de candu ai vonitu cu „Azbuhele" in traistia de la moral'a d'in Blasiu.

Poporulu Romanu este maturu dejă pentru a-si potè aperi drepturile sale, si prevedenti'a i-a daruitu o intieleginta inezestrata cu tôte armele moderne spre a se conduce la limanu, prin urmare neavendu lipsa de ajutorulu renegatiloru si moftangiloru cum esci Dta te dispenséza de tôte ostenelele.

Natiunea Romana s'a luptatu 417 ani candu i lipsià intieleginti'a inimósa de asta-di, cu totu felulu de soiuri barbare, s'a luptatu in timpii d'in urma, candu voi crudiloru i-ati datu sarutarea lui Jud'a, candu i s'a infiptu cutitul d'in die'ta Pestana, — si ea asta-di, in locu de a desperà, se simte aprópe de a triumfà. . .

Natiunea Romana, sub absolutismulu nemtiescu de 20 de ani, sub acelu absolutismu, candu sórtea Romanulu cu a Ungurulu era egala, Romanulu a inaintatu, Romanismulu a infforitu, candu ungurii erau aprópe de apunerea s'arna. Destulu de chiara dovéda pentru tóta Europ'a, că Romanii sunt unu poporu de o viétia eterna.

Romanulu dara n'are lipsa de unu avaru si tradatoru cum esci Dta; spune-i dara cum mi ai spusu mie, că de origine esti unguru, — si apoi ti-ai implinitu misiunea!

Bucuresci, 11 februaru 1869.

A. Radu.

Romani'a.

Cventulu dlui Ionu Brateanu, tinentulu la intrunirea electorala in 3 fauru a. c. in sal'a Slatineanu.

(Urmare.)*

D. I. Brateanu. Abusurile D-loru, care inainte devenisera unu felu de dreptu recunoscutu, toleratu, au inceputu celu putienu in mare parte să dispara; daca se mai stracura abusuri mici, aceste-a erau d'acele care nu potéau să se véda si să se lovésca, inse cele mari perisera; acést'a nu prea facea bucuria celoru care pana aici traisera d'intr'insele. . .

— (Se aude unu fluertatu).

(Miscari.)

O voce. Afara.

D. I. Brateanu. D-loru este libertate absoluta, la stă se fluere ori cine.

O voce. Sunt ferestrele deschise; fluera gardistulu pe ulitia.

D. I. Brateanu, (urmandu). D-loru si chiar' daca s'ar fi fluertatu aici, libertate absoluta. Nu se pote produce lumina, de cătu atunci candu vine fie-care să-si esprime sentimentele si vointi'a sa, candu cei care sunt de alta opiniune voru veni să si-o esprime la tribuna. Sciú că au unii hotarire să vie se vorbésca, si prea bine facu, inse s'o face cu lealitate, adeca astu-felu in cătu se nu provooc scandaluri de acelea, care se dée dreptu politiei, si dupa d'ins'a parchetulu se intervina si pote se ne deschida si usile puscariéi. (aplause.)

O voce. N'are se fie.

— Liniste.

D. Brateanu, (urmandu). In acesti d'in urma ani s'au facu in Romani'a mai multe siosele, de cătu in diecimii de ani. Erà unele incepte de cate 10—12 ani si nu se mai faceau, d'in ce cauza nu sciú, că-ci bugetulu era totu de-un'a bine incarcatu; dar' faptulu este că nu se mai terminà; astu-felu era sioséca de aici la Iasi, de la Iasi la Galati, precum si cele spre Oltu. S'a votatu legea drumuriloru judetiane, care au se aduca cele mai mari folose Romaniéi. Ele ne voru da picioru ca se potemu ambli prin tote coltiurile tierei; d'icu picioru, pentru că soselele sunt adeverate picioru pentru o tiera; prin ele se inlesnescu transportările in tote părțile; prin

* A se vedè nr. 21 si 22. a. c.

ele comunica localitățile cele mai departate, si toti sciți cătu este de folositoru acést'a pentru comerciul si pentru tote interesele societății; fara drumu, o societate este fara picioru. S'au votatu drumuri de feru, si daca sioselele ne voru da picioru, drumurile de feru ne voru da aripe, ele voru legà mai multu unirea intre tote părțile Romaniéi. (Aplause.)

Dloru, s'a facutu si altu ce-va, de vr'o 6, 7 ani de zile, tiera Romanesca pareà că e o tiera cucerita de o putere care nu aveà se siéda multu intr'insa: nimeni nu mai bateà nici unu cui in parete. Eu am fostu si in puscarié si totu cautămu se facu câte ce-va, acolo in camera unde credeamu că am s'aramanu câte-va luni; dar' Dloru, se credeau, se vedeau, atātu de vremelnici in Romani'a, in cătu nici in beserica, nici in scola, nici in administratia, nicairi in fine, nu mai ingrigeau de nimicu, nu mai bateau nici unu cuiu ca să intretina lucrul in buna stare; este unu anu séu 1 si jumetate de candu tôte s'au mai reparatu, de candu s'au imbracatu cu haina de veselie, cu haina de serbatóre. (Aplause.)

Voci. Traésca Brateanu (ura!!).

D. I. Brateanu. Dupa ce am esitu de la putere, au venit adversarii nostri si au cautatu se face să se créda că s'ar' fi facutu de noi abusuri pe cătu amu fostu la guvernul; dar' acei-a chiar' care ne-a acusat, nu au indrasnit se dica de adreptulu că le-am facutu noi, inse au dísu că s'au facutu pentru amicii nostri. Eu credu, D-loru, că unu omu care n'are nici frica nici rusine si fura pentru amicii séi, cu atātu mai multu va furà pentru d'insulu, pentru că pelea este mai aprópe de cătu camesia, asiè dara, ori am fostu hoti, ori amu furatu si pentru noi si pentru amicii nostri, ori n'am fostu si atunci n'am furatu nici pentru noi nici pentru amicii nostri. Adversarii nostri au dísu că amu facutu abusuri, pentru că, candu s'a adusu silit'a ce comandaseramu ca să facemu prafu de pusca, am scutitu pe contrariu de vama, si că aram'a care s'a adusu pentru capsulele si cartusiele armelor celoru nooe, ar' fi mai prosta de cătu se prevede in contractu. Nu sciú ce calomnie să mai arunce asupra nóstra! apoi sciți, D-loru, cătu facea aram'a? Nu facea nici 400 de galbeni, prin urmare chiar' daca ar' fi fostu mai prosta de cătu ce trebuia să fie, cătu de mare trebuia să fie furulu?! Apoi D-loru, d'amu fi voitu se abusamu avemu alte ocaziuni mai mari.

Candu am fostu in ministeriu, la 1866, dupa venirea Domnului Carolu; D. Balacénu care era la Parisu, ne tramitea la depesie intr'una, prin cari ne consilia se facemu imprumutulu Oppenheim. — Noi amu refusat. Apoi, Dloru, la imprumutul acést'a, sciți Dvostra ce s'a cheltuit? Numai unu jurnalistu, care a intervenitu pentru acestu imprumutu, i s'a datu vre-o 20 séu 30 de mii de galbeni; mai pe urma s'a mai facutu o alta mica operatiune, unde a fostu dati alti 6 sute de mii de franci. Daca dar' la aceste mici operatie s'a facutu atātu-a cheltuiéla, poteti intielege cătu ar' fi trebuitu se iée unu ministru care s'aru fi otaritu a face abusuri? si asiú fi potutu-o face, Dloru, fara nici o grige, si pe urma . . . nici usturoiu n'amu mancatu nici gur'a nu mi pute. Asiú fi avutu 30—40 mii de galbeni d'intr'o vorba. Amu refusat, si apoi amu si esitu d'in ministeriu.

Cu drumurile de feru, Dloru, este o operatiune de mai multe sute de milioane de franci, 3 sute milioane, cari facu unu bilionu de lei vechi, o suma cu care nu prea suntemu noi familiarisati.

Ei Domniloru, sciți ce amu facutu la drumulu de feru? N'amu vedutu pe Domnii concesionari singuri, ci totde-un'a cu comisiunea Camerei, in care erau reprezentate tôte fractiunile Camerei; erau si d'in drépt'a, si d'in stang'a, si d'in midilocu, si d'in fractiune, chiar' negotiariile preliminarie n'amu voitu să le facemu noi, ci amu lasatu pe Domnitoru singuru se tratase la Berlinu, fiindu-că nici Lui, si mai cu s'ema Lui, nu voiamu să i remana ce'a mai mica banuiéla; sciam câte calomnie era să se arunce pe urma, si voiam să scie Elu, să se scie bine ca n'amu tratatu ou, si priu urmare se nu póta prinde nici langa d'insulu acei calomnatori cari erau se spuia că noi amu luat vr'o par'a de la drumurile de feru. — Afirmu dara că acést'a insemnata concesione s'a datu fara celu mai micu abusu. (Aplause.) Vorbescu de drumurile de feru prusiane de Strusberg, dloru; nu d'icu totu-ast-feliu de drumurile de feru Offenheim, că-ci nu sciú daca de acolo nu s'au luat, nu de noi negresitu ci de altii, (ilaritate).

Faceti acumu socotéla, Dloru, daca de la drumulu de feru s'ar' fi luat numai unulu la suta, ar' face trei milioane de franci, 300,000 de galbeni, si cu ce am fi potutu luà si de la imprumutu si alte intreprinderi s'ar' fi potutu sui la vre o 500,000 galbeni.

Ei D-loru, apoi unu omu care a avutu . . . chilipiruri, gheliruri, cum ar' dice altii, — de asemenea natura, care s'ar' fi potutu folosi si se dica apoi că nici usturoiu n'a mancatu nici gur'a nu-i pute, cum au facutu multi in tiera Romanesca . . . (aplause mari, bravo), vedeti unde potéa ajunge. Mi-asiú fi facutu stare mare, asiú fi asta-di totu asiè de bogatu ca Scirbei, ca Bibescu; asiú fi in fine d'intre cei mai bogati ai tierei si mi s'ar' dice si omu cinstitu. (Riseto, aplause). Si candu se scie că au trecut prin manele nóstre asemenea afaceri, să se dica că m'am dusu eu se facu abusu de 400 galbeni!! Eu, D-loru am cheltuit si inainte si in timpulu afării mele la putere, mai multe mii de galbeni d'in punza mea pentru caus'a comuna. (Aplause viue). De multe ori in strainetate am mancatu cum se nu dée D-dieu, altoru-a . . . am unu amicu aci, care scie că pe candu mancamu asiè de prostu in cătu me bolnaviamu, pe d'alta parte damu mai multe mii de franci pentru caus'a nationala, mii de franci cu care asiú fi potutu se ma-

nancu bine si se traescu bine. (Uriaie aplause neinterupte Bravo!)

Dar', Dloru, drumurile de feru s'au datu pe candu eramu noi la putere, fara nici unu abusu, si acést'a pote este faptu pe care nu mi lu voru ertà unii nici o data. Asemeni chilipiruri nu se intalnescu de multe ori in viétia omeniloru, si se intielege că acei deprinsi cu abusurile nu au să se mai intalnescu cu ele, fiindu-că a apucatu de s'au facutu, fara ca dloru se fia fostu in pozitune d'a se folosi.

De cătu, Dloru, darea in concesione pe care amu facutu-o noi, este numai cea d'antăia operatiune; mai este acum o a dou'a operatiune, este punerea in lucrare, este sevirsirea lucrarii, aci e totulu. Ori cine scie că tocmesi o haina, dupa placulu Dtale, cu diece galbeni, dar' daca va fi s'o primésca unu altulu, unu tovarasiu ore-care alu Dtale, care nu prea este scrupulosu, pote că in locu să-ti se dée acea haina, care se valorese diece galbeni cătu ai tocmit'o, ti-se va da un'a abié de cinci galbeni.

Acést'a, Domniloru, este a dou'a operatiune a drumuriloru de feru. Pentru 300,000 franci potè se se face o lucrare care se valorese 150,000 franci; se vedemu dar' si pe Dloru acumu, voru fi toru asiè de scrupulosi cum amu fostu noi, si daca voru starui să se face lucrarea pe câte milioane s'au tocmitu.

Asemenea si pentru drumulu de feru de la Giurgiu, care are să se predée in tómn'a viitoria; elu s'a facutu cu banii Statului: si acolo era-si potè pentru lucru care s'au platiu diece galbeni să se primésca numai lucru de cinci galbeni.

Asemenea cu podurile de feru, a caroru valóre se suie la o suma de vre-o 33 milioane; dupa contractu controlarea se face la predare care va fi in anulu acést'a. Ele au inceputu d'acumu să se camu darame, pana a nu se sevirsit constructiunea loru, sunt dar' persone cari au interesu, ca să nu fie la putere omeni de acei-a, care prea se uita de aprópe la lucru candu lu primescu: de ace'a e bine, de acei-a si-au pusu tôte poterile ca să nu fia de acesti-a la guvernul.

Inse, Dloru, aceste lucruri, de si mari, sunt amenunte, fiindu că sunt cestiuni d'in intru, lucruri pe care potemu să le refacemu la locu; aveti esemple, ati vedutu că de vre o căti-va ani, toti au risipitu, si daca a voitu Ddieu si natiunea si a avutu sort'a in man'a ei, intr'unu anu, doui, amu reparatu totu golulu lasatu; de vre-o siepte, optu ani de zile, de risipa, (aplause, bravo). Prin urmare aceste lucruri de si importanti prin ele insele, sunt secundare facia cu altele multu mai importante. Me explicu: ca să pociu să fiu liberu; ca să pociu să fiu bogatu; ca să pociu să fiu fericitu, trebeu antăiu să fiu; prin urmare cestiunea nationalității este cestiunea care predomnesce tote cestiunele.

Natiunea romana, Romani'a, a fostu pana la o vreme la dispositiunea toturoru strainelor; cine se sculà mai de demanétia si intrà in Romani'a, in Valachi'a si Moldov'a, acel'a se foloseà; si nu numai că intrà poteri mari, precum Austri'a, Rusi'a, dara inca fia-care pasia de pe marginea Dunarii i plesneà prin capu să se imbogatiésca, — dedeà o raita prin tiera Romanesca cu câte-va mii de turci si o sleià pentru mai multi ani; apoi fia-care starostelu alu unei poteri straine asediatu in tiera aveà pretentiunile cele mai mari, se credeau de dreptu stapanu in tiera Romanesca. (aplause.)

Mi diceà intr'o di unu Domnu Consulu — candu eram ministru, negresitu — mi diceà: „pana candu o să fia acést'a neintielegere intre noi?" — Eu i-am respunsu: pana candu vomu uita noi, că am fostu la dispositiunea Dvostré, c'am fostu robii, sclavii D-vóstré, si pana ce si D-vóstra veti uita că ati avutu folose in tiera nóstra, pe care nu le mai aveti, pana candu veti uita c'ati fostu. C'ati fostu Pasi, vrei se d'ici, me intrerumpeà consululu. — D-ta o spui, respundeam eu, tu ai dísu, cum a dísu Cristosu.

Aceste-a, D-loru, le spuneam fostiloru deputati, si le mai diceam:

Candu a voitu D-dieu să dée Romaniéi, barbati cari se lupte pentru a desrobi mosi'a loru cea mare, patri'a; candu ne-a datu tari'a si puterea d'a scapà si ne-am vedutu si noi stapani acasa la noi, proprietari indeplina proprietate, sciți ce s'au intemplat?

(Va urmà.)

Varietati.

† (Necrologu). Veduv'a Ignatiu Fauru de Tóvis nascuta Catalina Szabó, si fic'a ei Gizela Fauru maritata dupa Dr. Nicolau Maletits, in numele celoru-lalti consangeni cu anima gelinda facemu cunoscuta mortea veduvei sociéi lui Gavrilu Fauru de Tóvis nascuta Veron'a Poinariu de Királydarócz a iubitei matusie, repausata dupa primirea santelor taine in 28 febr., la 5 ore dupa amédia-di, in alu 78-lu anu alu vietiei sale, ér' alu veduvei sale in alu 4-lea anu dupa o patima grea de 7 zile d'in caus'a slabirii totale. Remasitiéle pamentesci ale repausatei să au depusu la odihna eterna in 2 martiu la 3 ore dupa amédia-di dupa ceremoni'a besericei gr. orientale in Oradea-mare. Fieci tierea usiora!

*. Juristii magtari de la universitatea pestana adause-ra cu unu numeru frumosu contingentulu voluntariloru, anume in dominec'a trecuta (28 fauru) la 9 ore a. m. vre-o 150 inisi depusera juramentulu (pre 10 ani) cu deplena solemnitate, intrandu mai toti in regimentulu arciducului Iosifu.

*. Virtuos'a Murs'o a si-petrece bine in Parisu, tonulu ei farmecatoriu face cuceriri admirabile, cu ocaziunea con-

certului său d'in urma imperatului Napoleonu conversă cu multa placere cu celebr'a copila. Dnisiór'a Mursc'a e polona de origine, a crescutu su ceriulu blandu si seninu alu Italiei, unde seceră primii lauri cu accentele rapitorie ale organului său.

*(Nenorocire.) In comun'a Beregseu (in Banatu) economulu Ionu Dobosianu esindu sér'a cu lumin'a in colesna, ca se prinda câte-va gaine pentru a le duce la tērgu, d'in nenorocire atinse cu lumin'a acoperementulu de paie, care indata s'a si aprinsu, foculu trecu de la colesna la casa etc. si estu-modu in câte-va minute tóte ardeau. Intra'ceste sor'a economului, o copila frumoasa de 19 ani, care in diu'a urmatoria aveà a se incredintià cu unu fecioru d'in satu, se rapedi printre flacări, ca sē-si mantuēca diestrea — 100 coti de pandia tiesuta de man'a ei, si candu erà sē ēsa d'in casa, acoperisiulu ardiendu se urni pre ea, si estu-modu numai ósele i remasera pre diu'a logodnei. Astu-felu o patfi si vecinulu Ionu Gaitia, care alergă intr' ajutoriulu copilei nenorocite, lasandu dupa sine o vedua, 3 prunci mici si unu mosiu de 78 ani. —

Constantinu Hurmusachi

presedintele curtii de cassatiune in Romani'a, dupa unu morbu indelungatu, in 27 fauru, in Vien'a, trecu la cele eterne, in estate de 57 ani. Lu gelimu, lu gelesce natiunea, pentrucă in elu a perdutu pe unulu d'intre barbatii, cari traiescu pentru binele si prosperarea ei, elu a contribuitu multu la realisarea unirii celoru doue tiere sorori, si are partea sa frumoasa in luptele pentru causele nóstre nationale, cu unu cuventu meritele lui au titlu deplinu la recunoscinti'a tuturor romaniloru. Fia-i tieren'a usiora, si memori'a eternu binecuentata!

Sciri electrice.

Berolinu, 1 mart. (Siedinti'a consiliului confederatiunii de nordu su presidiulu b. Friesen.) Raportulu presidialu referitoriu la retragerea d'in ser-

vitiulu militaru, si proieptulu de lege relativu la infintiarea unui tribunalu supremu pentru afaceri comerciali, s'au transpusu la comisiuni. — Rapórtelu comisiuniloru contienu intre altele intruducerea unei procedure cambiale si a unui codice comercialu, ca legi confederatiunali. Unu altu proieptu presidialu contiene propunerea marelui principatu Baden, referitória la usiurarea oblegamentulu militaru.

Hag'a, 1 martiu. Camer'a reprezentantiloru, dupa una consultare scurta, a primitu cu 51 contra 4 voturi legea pentru navigatiunea prefluviulu Renu.

Parisu, 2 martiu. Brosiur'a lui Emil Ollivier a aparutu. Ea contiene una scrisore a imperatulu Napoleonu de la 12 ianuariu 1867 in care se dice, că imperatulu dorese a indeplini coron'a edificiuului, pentru ca ast-feliu tier'a sē devina deplinu consolidat. Inse pentru a combina principiulu libertatii cu oportunitatea presiunii juridice, e necesariu a studià detaiurile esecutării inoronării edificiuului.

Vien'a, 2 martiu. Esregele d'in Annover'a a tramisu toturoru suveraniloru germani protestulu său in contra legii prusesce, despre confiscarea bunuriloru domnitoriloru detronati. — Banc'a comerciala d'in Vien'a a capetatu concessiune de la ministeriulu ungurescu de a infintià in Ungari'a banc'e filiale.

Vien'a, 2 martiu. Ministrulu de cultu si instructiunea publica a presentatu legea scolara, motivandu-o in modulu urmatoriu: necesitatea de a cultivà poporulu s'a semttu pre totu indene, d'insulu nu voiesce a restringe ce'a ce s'a facutu pana acum'a pre terenulu acest'a, inse acést'a nu mai corespunde spiritulu tempului. Multimea ordinatiuniloru ce s'au esmisu, pretinde in modu imperativu una codificatiune. Guvernulu s'a folositu de cele mai bune legi, si cu respectu la singuratecele tiere s'a concesu legelatiunii terenu liberu. Guvernulu nu considera indeplinitu proieptulu său si spereza că

factoriloru legelatori li-va succede a creà cātu curendu unu opu perfectu.

Dupa acést'a au urmatu desbaterile a sup' proieptulu de lege despre organizarea posturilor de servitiu ale consiliariloru scolari generali si distictuali. Deputatii Sarcynski si Giovanelli au comittutu proieptulu ministerialu fiindu că taia in comittinti'a legelativelor d'in diferitele tiere.

Parisu, 3 martiu. „Peuple“ dice, că guvernulu francesu a invitatu pre alu Belgiei la negociatiuni in caus'a cāliloru ferate d'in punctu de vedu comercialu si industririu, guvernulu belgicu inse pacum n'a respunsu la acestu apelu. Intardierea totu casulu e de compatimitu si guvernulu francesu ar' atinge susceptibilitatea nationala, daca s'ar' destul cu respingerea invitării său daca ar' acceptu prea multu dupa respunsulu Belgiei.

Parisu, 3 martiu. Doua decrete imperatale dispunu inmormentarea lui Troplong si a lui L. martine pre specele statulu.

Agramu, 3 martiu. Comitetulu dietei croate insarcinat cu arangiarea festivitatii primirii soler ne a majestătiloru sale a propusu ca, in memori petreckeri imperatulu in Agramu, sē se bata modalione de suvenire, sē se ilumineze localitile edificiuului dietalu si a se rogà de m. s. imperatulu ca sē primēca insemnele croatiei in centru emblemei colective a tierelor m. sale, precum si se infintià in Agramu una universitate Franciscose Iosefina.

Bucuresci, 3 martiu. Fostulu directoru generalu alu postelor si telegrafelor d'in Romaniadlu Falcoianu, in urm'a procesulu in caus'a tratării de la Marasiesci, e condamnatu la 2 ani inchisóre, la perderea drepturiloru sale cetatiene la suportarea speseloru judiciale si la o desdaunade de 2000 galbeni.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu: **ALEXANDRU ROMANU.**

Comunicatiunile pre Căile ferate.

Table with train schedules for routes: Pre Lini'a Statului Pest'a-Vien'a, Cu Trasura accelerata Vien'a-Pest'a, Segedinu-Pest'a, Vien'a-Baziasiu, Baziasiu-Vien'a, Calea fer. de Nordu ung. Pest'a-S.-Tarján, S.-Tarján-Pest'a, Calea fer. de Sudu (amedia-di) Bud'a-Triestu, Triestu-Kanizsa, Triestu-Bud'a, Bud'a-Albaregale-Vien'a, Vien'a-Albaregale-Bud'a.

Table with train schedules for routes: Alba-Regia, Bud'a, Calea fer. spre Tis'a, Vien'a-Pest'a-Casiovi'a, Vien'a-Pest'a-Aradu, Vien'a-Pest'a-Oradea-Mare, Casiovi'a-Pest'a-Vien'a, Aradu-Pest'a-Vien'a, Oradea-Mare-Pest'a-Vien'a, Mohaciu-Barciu.

Table with train schedules for routes: Barciu-Mohaciu, Prim'a Cale ferate transilvana. Aradu-Alba-Iulia (Belgradu), Alb'a-Iuli'a-Aradu.